

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.006.03.2023

**Pani
Maria Sakowicz
Dyrektor Poradni
Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1
w Zamościu**

ul. Stefana Okrzei 24
22-400 Zamość

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/076 – Pomoc psychologiczna i psychoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie
ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin
T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11
llu@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1 w Zamościu, ul. Stefana Okrzei 24, 22-400 Zamość (dalej: Poradnia).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Maria Sakowicz, Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1 w Zamościu od 1 maja 2005 r. (dalej: Dyrektor).
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez poradnie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2023 (do 19 maja), z wykorzystaniem dokumentów sprzed tego okresu, istotnych dla kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	1. Agata Wróbel starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/54/2023 z 13 marca 2023 r. 2. Magdalena Pociecha, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/55/2023 z 13 marca 2023 r. (akta kontroli tom I str. 3-6)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Poradnia rzetelnie realizowała zadania polegające na diagnozowaniu dzieci i młodzieży w kierunku wydanych opinii i orzeczeń oraz świadczenia im pomocy terapeutycznej.

Pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielano dzieciom i młodzieży, ich rodzicom i nauczycielom z ok. 76 jednostek oświatowych (szkół i przedszkoli) działających na terenie miasta Zamość, do których uczęszczało w latach objętych kontrolą 17,6 tys. uczniów. Poradnia udzielała także pomocy dzieciom nieuczęszczającym do przedszkoli i szkół, a zamieszkującym na terenie miasta. Pomocy tej udzielało ośmiu psychologów, sześciu pedagogów i dwóch logopedów, którzy posiadali również kwalifikacje do wykonywania innych zadań związanych z udzielaną pomocą psychologiczno-pedagogiczną, w tym m.in. w zakresie doradztwa zawodowego, a jeden z pracowników był w trakcie procesu przygotowywającego do otrzymania certyfikatu psychoterapeuty.

Działalność Poradni koncentrowała się przede wszystkim na diagnozowaniu zgłoszonych dzieci w kierunku wydawanych orzeczeń i opinii. Najwięcej orzeczeń dotyczyło potrzeby kształcenia specjalnego, w szczególności uczniów z niepełnosprawnościami. Natomiast najczęściej wydawano opinie dotyczące potrzeby objęcia uczniów pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub placówce oświatowej oraz specyficznych trudnościach w uczeniu się.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: ustawa o NIK).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

Czas postępowania, liczony od zgłoszenia dziecka/ucznia do wydania orzeczenia/opinii, w 60% zbadanych spraw trwał do 60 dni, w 36% od 61 do 200 dni, a w 3% od 201 do 300 dni. Było to spowodowane m.in. koniecznością przeprowadzenia dodatkowych badań diagnostycznych, niestawieniem się uczniów na badania oraz oczekiwaniem na przedłożenie dokumentacji medycznej. Opinie i orzeczenia wydawano w terminie miesiąca, licząc od daty złożenia wniosku.

W skontrolowanej próbie dokumentacji nie wystąpiły przypadki występowania do szkół z prośbą o wydanie opinii o dziecku/uczniku, gdyż opinie te były dostarczane do Poradni przez rodziców. Wydawane opinie i orzeczenia były dostosowane do możliwości szkół. W przypadku dzieci, które uczęszczały do szkół, w których zatrudniano logopedów, w opiniach i orzeczeniach zalecano korzystanie z takiej pomocy w Poradni lub na rynku zewnętrznym.

W ramach bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej Poradnia realizowała m.in. indywidualne i grupowe zajęcia terapeutyczne z psychologiem, pedagogiem, logopedą, warsztaty oraz porady i konsultacje. Ze względu na brak zgłoszeń nie prowadzono natomiast terapii rodzin.

Pomimo wniosków Dyrektora o rozbudowę budynku z uwagi na istniejące w nim bariery architektoniczne i brak odpowiednich urządzeń do ich pokonywania, organ prowadzący nie zapewnił środków finansowych potrzebnych na zapewnienie dostępności do świadczonej przez Poradnię pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przypadku dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością, w szczególności ruchową.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały m.in. na:

- braku na dokumentach wpływających do Poradni adnotacji o dacie ich wpływu;
- braku w pięciu spośród 45 poddanych analizie spraw przekazania wskazań dla rodziców niepełnoletnich dzieci dotyczących pracy z dzieckiem;
- wydaniu opinii pomimo braku pisemnego wniosku o jej wydanie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

I. Realizacja przez poradnie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży

1. Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej w poradni.

Opis stanu faktycznego

1.1. Organem prowadzącym Poradnię było Miasto Zamość, a terenem działania obszar miasta Zamość. Nadzór pedagogiczny nad Poradnią sprawował Lubelski Kurator Oświaty (dalej: LKO). Poradnia nie posiadała filii.

(akta kontroli tom I str. 15)

Poradnia udzielała pomocy uczniom i ich rodzicom oraz nauczycielom, wychowawcom przedszkoli, szkół i placówek mających siedzibę na terenie Zamościa oraz dzieciom nieuczęszczającym do przedszkola, zamieszkującym na terenie miasta. Poradnia pracowała od poniedziałku do piątku od 8.00 do 18.00,

³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

natomiast w okresie ferii letnich od poniedziałku do piątku od 8.00 do 16.00. Nie wystąpiły przerwy w pracy Poradni w okresie ferii letnich.

W Poradni funkcjonowały działy: Logopedii, Diagnozy i terapii małego dziecka, Trudności wychowawczych i profilaktyki, Doradztwa zawodowego oraz Diagnozy i terapii trudności szkolnych.

(akta kontroli tom I str. 15-25)

1.2. W latach 2020-2023 (do 19 maja) w Poradni zatrudniano dwóch pracowników administracyjnych oraz dwóch pracowników obsługi w łącznym wymiarze 3,5 etatu. Dyrektor Poradni w ww. okresie zawarła ponadto umowy zlecenia z informatykiem oraz inspektorem ochrony danych osobowych. Dyrektor wyjaśniła, że liczba etatów administracyjno-obsługowych była wystarczająca do realizacji zadań Poradni.

W Poradni nie utworzono stanowiska wicedyrektora lub innych stanowisk kierowniczych. W przypadku nieobecności Dyrektora zastępował ją wyznaczony przez organ prowadzący pracownik zatrudniony na stanowisku pedagoga⁴.

(akta kontroli tom I str. 160-162, 166, 280, tom II str. 3-5, 189, 192)

1.3. Według stanu na 30 września 2020 r., na terenie miasta funkcjonowało 74 szkoły, w których uczyło się 17 543 uczniów, w tym: 21 przedszkoli (2217) i dwa punkty przedszkolne (52), 14 szkół podstawowych (5359), 12 liceów (4348), dziewięć techników (3443), dziewięć szkół policealnych (1364), pięć szkół branżowych I stopnia (694), dwie szkoły specjalne przysposabiające do pracy (66). Według stanu na 30 września 2021 r. funkcjonowało 76 szkół, których uczyło się 17 554 uczniów w tym: 22 przedszkola (2245) i dwa punkty przedszkolne (43), 14 szkół podstawowych (5398), 12 liceów (4246), dziewięć techników (3446), dziewięć szkół policealnych (1403), osiem szkół branżowych I stopnia (w tym trzy bez naboru), szkoła branżowa II stopnia (24), dwie szkoły specjalne przysposabiające do pracy (61).

Miasto nie zawarło porozumień z innymi powiatami w sprawie udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, rodzicom i nauczycielom ze szkół spoza rejonu Poradni i niezamieszkałych na terenie miasta.

(akta kontroli tom I str. 154-156, 158, 294, 299)

1.4. W latach szkolnych: 2020/2021, 2021/2022 i 2022/2023 diagnozy sytuacji szkolnej i przedszkolnej dokonywano na podstawie m.in.:

- regularnych spotkań z pedagogami/psychologami szkolnymi, a od roku szkolnego 2022/2023 także z pedagogami specjalnymi i logopedami w ramach współpracy z działającymi w Poradni Zespołem współpracy z pedagogami i psychologami przedszkoli, Zespołem współpracy z pedagogami i psychologami szkolnymi i oraz Zespołem współpracy z logopedami przedszkoli i szkół;
- co najmniej raz w roku zbieranych zapotrzebowań na pomoc psychologiczno-pedagogiczną świadczoną przez pracowników Poradni;
- otrzymywanych w ciągu danego roku szkolnego ustnych zgłoszeń i pism ze szkół, placówek i przedszkoli dotyczących zapotrzebowania na szkolenia, prelekcje i warsztaty dla uczniów, rodziców i nauczycieli, które następnie były przydzielane i realizowane przez poszczególnych pracowników pedagogicznych;

---

⁴ Zgodnie z art. 68 ust. 9 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900).

– wyników ankiet ewaluacyjnych przeprowadzonych w 2021 r. i w 2022 r. przez Poradnię⁵.

(akta kontroli tom I str. 294, 296-300, 303-307)

1.5. W Poradni opracowano koncepcję pracy na lata szkolne: 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023 oraz 2023/2024⁶. Wyznaczono w niej cele perspektywiczne i priorytety takie jak: promowanie pracy Poradni, remont i modernizację jej pomieszczeń, zlikwidowanie barier architektonicznych, zakup specjalistycznych testów i pomocy, doskonalenie wiedzy i umiejętności zawodowych w zakresie pracy diagnostycznej, terapeutycznej, profilaktycznej oraz orzeczniczej, rozpoznawanie potrzeb i opracowanie kierunków działań i programów profilaktycznych w środowisku lokalnym; organizowanie i koordynowanie sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli, wychowawców grup, specjalistów udzielających pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolach, szkołach lub innych placówkach oraz kompleksowe wspomaganie szkół i placówek. W pięcioletnim programie rozwoju stanowiącym załącznik do przedmiotowej koncepcji wykazano obszary działania⁷, planowane zadania, terminy ich realizacji oraz spodziewane efekty.

(akta kontroli tom I str. 345-369)

1.6. W okresie objętym kontrolą ewidencje i rejestry, w tym wykaz alfabetyczny dzieci i młodzieży korzystających z pomocy Poradni, rejestr wydanych opinii i orzeczeń były prowadzone wyłącznie w postaci elektronicznej za zgodą organu prowadzącego⁸, w dedykowanym do tego programie komputerowym. Program ten umożliwiał ewidencjonowanie danych osobowych pracowników oraz dzieci zgłoszonych do Poradni, zapisywanie daty przyjęcia wykonanych badań oraz wydanych opinii i orzeczeń. Adnotacje dotyczące zgłoszeń do Poradni były nanoszone ręcznie w kalendarzach poszczególnych specjalistów.

(akta kontroli tom I str. 159, 294, 296)

1.7. W 2020 r. w Poradni została przeprowadzona jedna kontrola przez wizytatora z LKO w zakresie zgodności z przepisami prawa wydawanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego pod względem organizacji zajęć w grupie do pięciu osób lub w formie indywidualnej oraz opinii w sprawie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w formie zindywidualizowanej ścieżki kształcenia. W wyniku kontroli zalecono uzasadnianie potrzeby realizacji wybranych zajęć edukacyjnych indywidualnie z uczniem lub w grupie liczącej do pięciu dzieci lub uczniów zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych⁹.

(akta kontroli tom I str. 147-153)

W latach 2020-2023 (do 19 maja) do Poradni nie wpłynęły skargi dyrektorów szkół,

⁵ Na podstawie ww. ankiet określono oczekiwania szkół w zakresie potrzeb szkoleniowych, wsparcia uczniów w sytuacjach kryzysowych, organizacji otwartych spotkań dotyczących zdrowia psychicznego oraz kontynuacji spotkań ze specjalistami szkolnymi. Nie wskazano w nich problemów dotyczących funkcjonowania Poradni.

⁶ Koncepcję pracy przyjęto uchwałą Rady Pedagogicznej nr 29/2019 z dnia 12 września 2019 r.

⁷ Wyszczególniono m.in.: organizację pracy, promocję Poradni, zasoby kadrowe, rozwój zawodowy kadry, warunki działania Poradni, formy pomocy psychologiczno-pedagogiczno-logopedycznej, profesjonalizm pomocy, efekty pracy Poradni, metody i narzędzia diagnozy oraz efekty diagnozy.

⁸ Zgoda Prezydenta Miasta Zamość udzielona w dniu 9 lipca 2018 r.

⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1743, ze zm. (dalej: rozporządzenie w sprawie orzeczeń i opinii).

specjalistów szkolnych dotyczące działalności merytorycznej Poradni.

(akta kontroli tom I str. 146)

2. Stan zatrudnienia oraz kwalifikacje i doświadczenie specjalistów udzielających pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

2.1. W latach 2020-2022 (według stanu na 30 września) w Poradni zatrudnionych było 16 specjalistów w tym: ośmiu psychologów, sześciu pedagogów oraz dwóch logopedów. Łączny wymiar zatrudnienia wynosił:

- 16,8 etatu w 2020 r., w tym psychologowie (7,1 etatu), pedagodzy (6,3 etatu), logopedzi (2,4 etatu) oraz doradcy zawodowi (jeden etat);
- 16,8 etatu w 2021 r., w tym psychologowie (7,6 etatu), pedagodzy (6,3 etatu), logopedzi (2,2 etatu) oraz doradca zawodowy (0,5 etatu);
- 16,9 etatu na 30 września 2022 r., w tym psychologowie (7,1 etatu), pedagodzy (6,3 etatu), logopedzi (2,5 etatu) oraz doradca zawodowy (jeden etat).

Łączna tygodniowa liczba godzin pracy zatrudnionych w Poradni specjalistów, w ramach tygodniowego pensum wynoszącego 20 godzin wyniosła odpowiednio: 335 godzin, 336,5 godzin oraz 338 godzin.

(akta kontroli tom I str. 166, 169-279)

W latach 2020-2023 (do 19 maja) w Poradni ze stażem pracy do 10 lat zatrudnionych było trzech psychologów, trzech pedagogów oraz dwóch logopedów, od 10 do 20 lat dwóch pedagogów oraz jeden psycholog, natomiast powyżej 20 lat sześciu psychologów¹⁰ oraz jeden pedagog.

(akta kontroli tom I str. 169-280)

2.2. W latach 2020-2023 (do 19 maja) dwóch psychologów przebywało na długotrwałych urloпах oraz z dwoma rozwiązano stosunek pracy¹¹. W ww. okresie zatrudniono na czas określony psychologa, który zastępował nieobecnych pracowników. Ponadto zatrudniono dwóch psychologów w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie wystąpiły przypadki utrudnień w realizacji zadań Poradni spowodowanych brakami kadrowymi.

(akta kontroli tom I str. 281)

Dyrektor wyjaśniła, że liczba pracowników pozwalała na realizację zadań statutowych. Potrzeby klientów w zakresie diagnozy, opiniowania i orzekania były w pełni zaspakajane. Dyrektor wskazała ponadto, że zwiększenie liczby zatrudnionych specjalistów umożliwiłoby poszerzenie oferty zajęć grupowych, czy terapii (logopedycznej, pedagogicznej czy psychologicznej).

(akta kontroli tom I str. 294, 300)

2.3. W okresie objętym kontrolą w Poradni na podstawie umowy zlecenia zatrudniano lekarza pediatrę w specjalności medycyny szkolnej. Do jego obowiązków należało branie udziału w posiedzeniach Zespołu Orzekającego zgodnie z przyjętym na dany rok szkolny harmonogramem, przedstawianie specjalistycznej oceny dokumentacji medycznej w sprawach orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego, kształcenia specjalnego lub wczesnego wspomaganie rozwoju oraz sporządzenie diagnozy lekarskiej.

Jeden z pracowników Poradni zatrudniony na stanowisku pedagoga w 2011 r. otrzymał certyfikat terapeuty poznawczo-behawioralnego i obecnie jest w trakcie procesu przygotowującego do otrzymania certyfikatu psychoterapeuty

¹⁰ Z uwzględnieniem dwóch psychologów, którzy przeszli na emeryturę w 2020 r. i w 2022 r.

¹¹ W obu przypadkach przyczyną rozwiązania umowy o pracę było przejście na emeryturę.

atestowanego przez Sekcję Naukową Psychoterapii i Sekcję Naukową Terapii Rodzin Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego¹². Ponadto psycholodzy Poradni w ramach doskonalenia umiejętności terapeutycznych, ukończyli studia podyplomowe w zakresie diagnozy i terapii neuropsychologicznej oraz stosowanej analizy zachowania w pracy z osobami z autyzmem i innymi zaburzeniami rozwoju lub zachowania¹³, jeden pracownik ukończył szkolenie I stopnia i jest w trakcie szkolenia II stopnia w zakresie Terapii Skoncentrowanej.

W latach 2022-2023 (do 19 maja) w Poradni nie wystąpiły przypadki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży przez wolontariuszy, na podstawie § 17 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych¹⁴.

(akta kontroli tom I str. 294, 300-301, 335-344)

2.4. Specjaliści zatrudnieni w Poradni posiadali wykształcenie wyższe magisterskie w dziedzinach: pedagogika, pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, pedagogika specjalna, psychologia, psychologia kliniczna. Uzyskali oni tytuł nauczyciela: dyplomowanego – 10 osób, mianowanego – dwie oraz kontraktowego – cztery.

Specjaliści ukończyli ponadto studia podyplomowe m.in. na kierunkach: przygotowanie pedagogiczne, pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną, edukacja wczesnoszkolna i wychowania przedszkolnego, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, edukacja i rewalidacja osób z autyzmem i zespołem Aspergera, logopedia, surdologopedia i neurologopedia, doradca rodziny, socjoterapia, diagnoza i terapia dysleksji rozwojowej, diagnoza i terapia neuropsychologiczna psychoprofilaktyka, zarządzania w oświacie, coaching i doradztwa zawodowego.

W okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 marca 2023 r. ośmiu pracowników ukończyło studia podyplomowe (m.in. w zakresie surdopedagogiki i tyflopodagogiki, diagnozy i terapii neuropsychologicznej, stosowanej analizy zachowania w pracy z osobami z autyzmem i innymi zaburzeniami w zachowaniu, wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, diagnozy i terapii pedagogicznej oraz doradcy rodziny) oraz trzech było w ich trakcie¹⁵.

W latach 2020-2023 (do 31 marca) pracownicy uczestniczyli w siedmiu kursach specjalistycznych¹⁶, 29 konferencjach¹⁷ oraz 168 szkoleniach, warsztatach i webinarach związanych z wykonywaną pracą w Poradni¹⁸. W ramach wewnętrznego doskonalenia odbyło się dziewięć szkoleń członków Rady Pedagogicznej¹⁹, pięć szkoleń Zespołu

¹² W 2018 r. ukończył całościowe szkolenie podyplomowe przygotowujące do uzyskania certyfikatu psychoterapeuty oraz w 2021 r. i w 2022 r. uczestniczył w szkoleniach dot. superwizji.

¹³ Ukończenie studiów podyplomowych w ww. zakresie wiązało się nadaniem uprawnień terapeuty behawioralnego.

¹⁴ Dz. U. z 2013 r. poz. 199, ze zm. (dalej: rozporządzenie w sprawie zasad działania poradni).

¹⁵ Ww. pracownicy uczęszczali na studia podyplomowe zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju i wspierania rodzin.

¹⁶ Dotyczyły one m.in.: wsparcia dla uczniów z trudnościami w czytaniu i pisaniu, radzenia sobie z trudnym zachowaniem uczniów, praktyki coachingu.

¹⁷ Dotyczyły one m.in.: nowych trendów w doradztwie zawodowym, kondycji psychicznej uczniów, profilaktyki krzywdzenia małych dzieci, psychicznych i społecznych skutków stosowania przemocy domowej, budowania relacji w szkole oraz roli rodziny, instytucji i służb w trosce o dobro dziecka.

¹⁸ W tym m.in. szkolenia dot. realizacji przedsięwzięcia grantowego w ramach projektu pn. „Szkolenia i doradztwo dla kadr poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w województwie lubelskim” realizowanego w ramach II Osi priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój: Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

¹⁹ Szkolenia w zakresie: dziecięcej traumy rozwojowej,

Samokształceniowego Pedagogów oraz cztery Zespołu Wewnętrznej Konsultacji Psychologów.

Potrzeby w zakresie doskonalenia i dokształcania nauczycieli były diagnozowane na podstawie składanych corocznie we wrześniu propozycji pracowników Poradni.

(akta kontroli tom I str. 122-126, 169-293)

3. Zakres i formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej dzieciom i młodzieży oraz ich rodzicom w kierunku wydawanych opinii i orzeczeń oraz pomocy bezpośredniej.

3.1. Oferta Poradni skierowana do dzieci i rodziców obejmowała m.in.: pomoc psychologiczną, pedagogiczną i logopedyczną, doradztwo zawodowe, zajęcia coachingowe, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, teatroterapię dla dzieci nieśmiałych, zajęcia grupowe dla dzieci nadpobudliwych psychoruchowo (ADHD), zajęcia dla dzieci z trudnościami w czytaniu i pisaniu oraz ogólnymi trudnościami w nauce, trening skutecznego i efektywnego uczenia się, trening umiejętności społecznych oraz trening zastępowania agresji, trening umiejętności wychowawczych „Szkoła dla rodziców”, grupy wsparcia dla rodziców dzieci z ADD/ADHD, Program Wzmacniania Rodziny²⁰ oraz coaching dla rodziców wspierający rozwój wychowawczy. Ww. oferta była zamieszczona na stronie internetowej Poradni, w mediach społecznościowych oraz została przesłana do szkół i przedszkoli. Informacje o ofercie były ponadto prezentowane m.in. na targach edukacyjnych, konferencjach, lokalnych mediach oraz przekazywane przez pracowników Poradni psychologom, pedagogom i nauczycielom poszczególnych przedszkoli, szkół i placówek.

(akta kontroli tom I str. 129-138)

3.2. Zgodnie z obowiązującą Procedurą przyjmowania klientów, zgłoszenia do Poradni były przyjmowane telefoniczne lub osobiście przez sekretariat, który następnie kierował do specjalistów w zależności od zgłaszanego problemu oraz przydziału poszczególnych przedszkoli i szkół. Po wstępnym rozeznaniu problemu, zebraniu danych osobowych dziecka zgodnie z kalendarzem specjalisty (pedagog, psycholog, logopeda) wyznaczano termin spotkania lub badania²¹. W przypadku konieczności rozpatrzenia sprawy w terminie przyspieszonym (np. nauczania indywidualnego), termin wizyty dostosowany był do terminu najbliższego posiedzenia Zespołu Orzekającego. Przyjęcie dziecka/ucznia do Poradni w celu przeprowadzenia badań diagnostycznych lub terapii odbywało się na podstawie wniosku złożonego przez rodzica/opiekuna prawnego lub pełnoletniego ucznia wraz z wymaganymi dokumentami. Na podstawie wyników przeprowadzonych badań diagnostycznych rodzic/opiekun prawny lub pełnoletni uczeń składał wnioski o wydanie opinii lub orzeczenia.

(akta kontroli tom I str. 85, 86)

W Poradni obowiązywał Regulamin pracy Zespołu Orzekającego²². Zgodnie z ww. regulaminem Dyrektor powoływała zespoły orzekające, w skład których wchodziły: Dyrektor lub upoważniana przez nią osoba jako przewodniczący zespołu, psycholog, pedagog, lekarz oraz inni specjaliści, jeżeli ich udział w pracach zespołu był niezbędny.

(akta kontroli str. 145)

²⁰ Dla rodziców dzieci w wieku 10-14 lat.

²¹ Informacje w ww. zakresie nie były wprowadzane do programu komputerowego.

²² Zatwierdzony uchwałą Rady Pedagogicznej nr 38/2011 z dnia 1 grudnia 2011 r.

3.3. W latach szkolnych: 2020/2021, 2021/2022 oraz 2022/2023 (do 22 marca) w Poradni przyjęto odpowiednio 1493, 1651 oraz 1038 uczniów.

W roku szkolnym 2020/2021 wydano 178 orzeczeń, w tym 140 o potrzebie kształcenia specjalnego²³ dotyczące dzieci i uczniów: sześciu słabosłyszących, trzech słabowidzących, dziewięciu z niepełnosprawnością ruchową, 33 z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim, 10 z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym, jednego z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu znacznym, 29 z autyzmem, 37 z niepełnosprawnościami sprzężonymi, 12 zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

W roku szkolnym 2021/2022 wydano 209 orzeczeń, w tym 152 o potrzebie kształcenia specjalnego²⁴ dotyczące dzieci i uczniów: czterech słabosłyszących, trzech słabowidzących, 26 z niepełnosprawnością ruchową, 32 z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim, 14 z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym, 32 z autyzmem, 41 z niepełnosprawnościami sprzężonymi, 16 zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

W roku szkolnym 2022/2023 (do 22 marca) wydano 106 orzeczeń, w tym: 81 o potrzebie kształcenia specjalnego²⁵ dotyczące uczniów: sześciu słabosłyszących, jednego słabowidzącego, 23 z niepełnosprawnością ruchową, 17 z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim, osiem z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym, jednego z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu znacznym, 17 z autyzmem, trzy z niepełnosprawnościami sprzężonymi, oraz sześciu zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

W roku szkolnym 2020/2021 w Poradni wydano łącznie 357 opinii, w tym najwięcej w sprawach: o specyficznych trudności w uczeniu się (147), objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole lub placówce oświatowej (95), dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (48).

W roku szkolnym 2021/2022 wydano łącznie 421 opinii, w tym najwięcej w sprawach: specyficznych trudności w uczeniu się (213), objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole lub placówce oświatowej (95), odroczenia rozpoczęcia spełnienia przez dziecko obowiązku szkolnego (44).

W roku szkolnym 2022/2023 (do 22 marca) wydano łącznie 235 opinii, w tym najwięcej w sprawach: specyficznych trudności w uczeniu się (150), objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole lub placówce oświatowej (36), dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia (35).

(akta kontroli tom I str. 166, tom II str. 340-346)

Szczegółową kontrolą w zakresie zgodności sposobu wydawania przez Poradnię w latach 2020-2023 (do 22 marca) opinii i orzeczeń objęto 45 wybranych losowo

²³ Pozostałe orzeczenia: 23 o potrzebie indywidualnego nauczania, 12 o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, po jednym o braku potrzeby kształcenia specjalnego, o braku potrzeby indywidualnego nauczania, uchylające o potrzebie kształcenia specjalnego.

²⁴ Pozostałe orzeczenia: 32 o potrzebie indywidualnego nauczania, dziewięć o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

²⁵ Pozostałe orzeczenia: 23 o potrzebie indywidualnego nauczania, dwa o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

spraw dotyczących wydanych opinii²⁶ oraz 15 wybranych losowo spraw dotyczących wydanych orzeczeń²⁷. W wyniku przeprowadzonej analizy ww. spraw ustalono, że:

- zgłoszenia dziecka/ucznia do Poradni rodzice/opiekunowie w 47 przypadkach dokonywali telefonicznie oraz 13 osobiście;
- informacje o dacie zgłoszenia zamieszczano w prowadzonych odręcznie kalendarzach specjalistów, natomiast elektronicznie w programie komputerowym ewidencjonowano datę złożenia wniosku o przyjęcie dziecka/ucznia do Poradni oraz daty przeprowadzenia badań diagnostycznych. Dyrektor wyjaśniła, że zgłoszenia nie były ewidencjonowane elektronicznie z uwagi na nieprawidłowe działanie modułu programu służącego do obsługi zgłoszeń. Wskazała ponadto, że w przypadku pozytywnej oceny testowanej obecnie aktualizacji programu, ww. moduł będzie wykorzystywany od roku szkolnego 2023/2024;
- w każdym przypadku rodzice złożyli wniosek o przyjęcie dziecka do Poradni;
- wymagane dla potrzeb wydania opinii lub orzeczeń dokumenty (były załączone do złożonych w Poradni wniosków rodziców lub zostały przez nich dostarczone do Poradni w toku diagnozowania dzieci/uczniów);
- Poradnia nie występowała do szkół o wydanie opinii o dziecku/uczniu. Opinie te były wydawane na prośbę rodziców i dostarczone do Poradni. Dyrektor wyjaśniła, że dostarczanie opinii ze szkół przez rodziców znacząco przyspieszało proces diagnozowania ucznia;
- na wnioskach oraz przedstawionych przez rodziców dokumentach nie zamieszczono dat ich wpływu do Poradni, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w 44 z 45 przypadków po przeprowadzeniu badań diagnostycznych rodzice złożyli wniosek o wydanie opinii, natomiast w jednym przypadku opinię wydano bez złożenia stosownego wniosku, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w przypadku badanych opinii termin od zgłoszenia przez rodzica potrzeby udzielenia dziecku pomocy do pierwszej wizyty w Poradni w sprawie dotyczącej wydania opinii wynosił: w 97,8% od 0 do 30 dni oraz w 2,2% od 31 do 60 dni;
- termin od zgłoszenia przez rodzica potrzeby udzielenia dziecku pomocy o wydanie opinii do złożenia wniosku o wydanie opinii wynosił: w 33,3% od 0 do 30 dni, w 22,2% od 31 do 60 dni, w 26,7% od 61 do 100 dni, w 8,9% od 101 do 150 dni, w 4,4% od 151 do 200 dni oraz w 2,2% powyżej 201 dni. Długi czas oczekiwania był spowodowany: koniecznością przeprowadzenia dodatkowych badań diagnostycznych, oczekiwaniem na dostarczenie wymaganych dokumentów, niezgłoszeniem się uczniów na badania, zmianą terminów badań na wniosek rodziców lub w wyniku obowiązujących obostrzeń w okresie pandemii COVID-19 oraz krótkotrwałą absencją pracowników (urlupy wypoczynkowe);
- termin od zgłoszenia przez rodzica potrzeby udzielenia dziecku pomocy do wydania opinii wynosił: w 31,1% od 0 do 30 dni, w 26,7% od 31 do 60 dni, w 24,4% od 61 do 100 dni, w 11,1% od 101 do 150 dni, w 2,2% od 151 do 200 dni oraz w 4,4% powyżej 200 dni. Długi czas oczekiwania wynikał przede wszystkim z opóźnień w dostarczeniu przez rodziców wymaganych dokumentów (w tym m.in. dokumentacji medycznej), koniecznością

²⁶ Po 15 opiniach wydanych w latach szkolnych: 2020/2021, 2021/2022 oraz 2022/2023, w tym: 15 opinii w sprawie objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną, 14 – w sprawie specyficznych trudności w uczeniu się; osiem – w sprawie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w formie zindywidualizowanej ścieżki kształcenia oraz osiem- w sprawie specyficznych.

²⁷ Po pięć orzeczeń wydanych w latach szkolnych: 2020/2021, 2021/2022 oraz 2022/2023, w tym 11 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego i cztery – o potrzebie indywidualnego nauczania.

przeprowadzenia dodatkowych badań diagnostycznych oraz niezgłoszeniem się na badania;

- opinie wydano w terminie nie dłuższym niż 30 dni licząc od daty złożenia wniosku o ich wydanie;
- w opiniach i orzeczeniach dotyczących dzieci uczęszczających do szkół, w których nie zatrudniano logopedów, wskazywano na możliwość korzystania z takiej pomocy w Poradni lub na rynku zewnętrznym;
- w 30 z 45 wydanych opinii zawarto zalecenia lub wskazania dla uczniów niepełnoletnich. Dyrektor wyjaśniła, że w opiniach zawierano zalecenia dla uczniów w wyniku monitoringu skuteczności wydawanych przez Poradnię opinii na przestrzeni lat, wymiany doświadczeń z pedagogami szkolnymi oraz rozmów z rodzicami. Było to podyktowane podmiotowym traktowaniem uczniów. Zarówno pedagodzy szkolni jak i rodzice zauważali, że uczeń uważał, że opinia zwalnia go z pracy, daje mu przywileje i usprawiedliwia. Opisane zaleceń dla ucznia o charakterze psychoedukacyjnym, wspierała rodziców w realizacji zaleceń dotyczących pracy z dzieckiem;
- w pięciu opiniach²⁸ nie zawarto zaleceń dla rodziców dzieci niepełnoletnich, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w przypadku poddanych badaniu orzeczeń termin od zgłoszenia przez rodzica potrzeby udzielenia dziecku pomocy do pierwszej wizyty w Poradni wynosił od 0 do 30 dni;
- termin od zgłoszenia przez rodzica potrzeby udzielenia dziecku pomocy do złożenia wniosku o wydanie orzeczenia wynosił: w 53,4% od 0 do 30 dni, w 20% od 31 do 60 dni, w 13,3% od 61 do 100 dni²⁹ oraz w 13,3 % od 151 do 200 dni. Długi czas oczekiwania był spowodowany zbyt późnym dostarczeniem przez rodziców dokumentacji medycznej oraz zgłoszeniem się do Poradni z innych przyczyn niż wydanie orzeczenia;
- termin od zgłoszenia przez rodzica potrzeby udzielenia dziecku pomocy do wydania orzeczenia wynosił: w 46,7% od 0 do 30 dni, w 20% od 31 do 60 dni, w 13,3% od 61 do 100 dni, w 6,7% od 101 do 150 dni oraz w 13,3% od 151 do 200 dni;
- orzeczenia wydano w terminie nie dłuższym niż 30 dni licząc od daty złożenia wniosku o ich wydanie;
- objęte badaniem orzeczenia zawierały wymagane elementy i były sporządzone przy wykorzystaniu właściwych formularzy.

(akta kontroli tom II str. 35-77, 181-195)

Według Dyrektora, opinie przekazywane przez szkoły były na ogół przydatne w sporządzeniu diagnozy funkcjonalnej uczniów, nauczyciele, szczególnie wychowawcy szczegółowo i indywidualnie opisywali funkcjonowanie uczniów. Często dla potrzeb diagnozy sporządzał je zespół specjalistów, co było bardzo pomocne w sporządzaniu orzeczeń i formułowaniu zaleceń do pracy z dzieckiem. Sporadycznie zdarzały się opinie bardzo lakoniczne.

Pedagog zatrudniona w Poradni wyjaśniła, że został opracowany wzór opinii od wychowawcy ze szkoły na potrzeby diagnozy. W ww. wzorze zawarto pytanie dotyczące oczekiwań nauczycieli, wychowawców w związku ze skierowaniem ucznia/rodzica do poradni. W praktyce nie wszystkie placówki korzystały z opracowanego wzoru. Zdarzały się sytuacje, w których nie było do końca jasne, kto i w jakim zakresie miał problem z zachowaniem dziecka. W większości

²⁸ Nr 146/2022/2023, 422/2021/2022, 38/2021/2022, 156/2020/2021 oraz 62/2020/2021.

²⁹ Długi termin był spowodowany oczekiwaniem na dostarczenie przez rodzica dokumentacji medycznej.

przypadków jakość opinii ze szkół była dobra - opinie były zindywidualizowane i przydatne w procesie diagnozy ucznia.

Psycholog zatrudniona w Poradni wyjaśniła, że na stronie internetowej Poradni były dostępne druki ułatwiające nauczycielom sporządzenie opinii na temat ucznia, jednak nie wszyscy nauczyciele z nich korzystali. Niezależnie od tego, czy opinie zostały sporządzone na druku opracowanym przez Poradnię, czy w innej formie zawsze były przydatne w procesie diagnozy ucznia. Nauczyciele dostarczali do Poradni informacje na temat funkcjonowania ucznia w grupie, trudności szkolnych i zachowań, których pracownicy nie mogliby zaobserwować w trakcie rozmowy w gabinecie w Poradni. Opinie nauczycieli pozwalały też na ocenę sposobu postrzegania ucznia w szkole oraz ustalenie w jakiej roli w niej funkcjonował. Problemem były jedynie opinie zbyt krótkie, lakoniczne, ale nawet takie były przydatne, gdyż na ich podstawie możliwe było stwierdzenie, że nauczyciel słabo znał dziecko.

(akta kontroli tom I str. 295, 301, tom II str. 177-180)

3.4 W Poradni udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej bezpośrednio dzieciom i młodzieży oraz rodzicom w formie:

- indywidualnych zajęć terapeutycznych dla dzieci i młodzieży – w roku szkolnym 2020/2021 pomocy udzielono 220 uczniom, 2021/2022 – 191 uczniom oraz 2022/2023 – 148 uczniom³⁰;
- grupowych zajęć terapeutycznych dla dzieci i młodzieży (w tym grupowych zajęć korekcyjno-kompensacyjnych) – w roku szkolnym 2021/2022 i 2022/2023 pomocy udzielono odpowiednio sześciu i 13 uczniom;
- grup wsparcia³¹ – w roku szkolnym 2021/2022 pomocy udzielono 38 uczniom i 25 rodzicom oraz 2022/2023 – trzem rodzicom;
- prowadzenia mediacji – pomocy udzielono w roku szkolnym 2021/2022 jednemu uczniowi;
- interwencji kryzysowych – w roku szkolnym 2020/2021 pomocy udzielono dwóm uczniom, 2021/2022 – czterem uczniom oraz 2022/2023 – 91 uczniom;
- warsztatów³² – w roku szkolnym 2020/2021 pomocy w tej formie udzielono 916 uczniom³³, 2021/2022 – 360 uczniom i 16 rodzicom oraz 2022/2023 – 1012 uczniom³⁴ i 5 rodzicom;
- porad i konsultacji – w roku szkolnym 2020/2021 pomocy udzielono 34 uczniom oraz 50 rodzicom, 2021/2022 – 17 dzieciom i 166 rodzicom oraz 2022/2023 – 38 dzieciom i 86 rodzicom³⁵;
- wykładów i prelekcji zorganizowanych w szkołach i online – w roku szkolnym 2020/2021 pomocy udzielono sześciu uczniom i 665 rodzicom, 2021/2022 – 60 rodzicom oraz 2022/2023 – 135 rodzicom³⁶;

³⁰ W tym w latach szkolnych: 2020/2021, 2021/2022 oraz 2022/2023 w formie terapii logopedycznych pomocy udzielono odpowiednio: 65, 65 i 58 dzieciom, terapii psychologicznych – odpowiednio: 80, 66 i 49 dzieciom, terapii pedagogicznych – odpowiednio: 23, 25 i 11 dzieciom, psychoterapii - dziewięciu, trzem i jednemu dziecku oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym: 43, 32 i 29 dzieciom.

³¹ W tym zajęcia dla rodziców dzieci z ADD i ADHD.

³² W tym zajęcia „Trening Umiejętności Społecznych” stanowiące formę pracy z dziećmi mającymi trudności w codziennym funkcjonowaniu społecznym, zajęcia dla rodziców i ich dzieci w wieku 10–14 lat według rekomendowanego przez MEN programu profilaktycznego Program Wzmacniania Rodziny 10-14 oraz warsztaty dotyczące m.in. problemów emocjonalnych uczniów w związku z pandemią COVID-19, radzenia sobie ze stresem związanym z powrotem do edukacji stacjonarnej, depresją oraz wyboru kierunku kształcenia i zawodu.

³³ W tym 155 uczniom w ramach zajęć grupowych aktywizujących wybór kierunku kształcenia i zawodu.

³⁴ W tym 396 uczniom w ramach zajęć grupowych aktywizujących wybór kierunku kształcenia i zawodu.

³⁵ W tym w formie indywidualnych porad zawodowych pomocy udzielono odpowiednio: 27, 17 i 38 uczniom.

³⁶ W tym 85 rodzicom w ramach doradztwa zawodowego.

– działalności informacyjno-szkoleniowej – w roku szkolnym 2021/2022 pomocy udzielono 27 uczniom, 2021/2022 – 6 uczniom i 1458 rodzicom³⁷.

W ww. okresie w Poradni organizowano ponadto grupowe zajęcia teatralne dla dzieci nieśmiałych w wieku przedszkolnym. W 2022 r. pracownicy udzielali również wsparcia uchodźcom wojennym z Ukrainy w Punkcie Receptyjnym.

W Poradni nie udzielano pomocy w formie terapii dla rodzin. Dyrektor wyjaśniła, że w roku szkolnym 2020/2021 nie prowadzono terapii rodzin z uwagi na stan zagrożenia epidemiologicznego i unikanie spotkań w większych grupach. W latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 nie prowadzono terapii rodzin z powodu braku chętnych na tę formę pomocy, natomiast odbywały się m.in. konsultacje z rodziną, porady, warsztaty, realizowano Program Wzmacniania Rodziny 10-14, prowadzono zajęcia „Szkoła dla rodziców” oraz grupę wsparcia dla rodziców dzieci z ADHD.

(akta kontroli tom I str. 167-168, tom II str. 78-121, 194-195, 347)

Na jeden etat specjalisty zatrudnionego w Poradni udzielono rocznie (średnio) bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej: 109 osobom (w roku szkolnym 2020/2021), 146 osobom (2021/2022) i 63 (2022/2023 - do 22 marca).

(akta kontroli tom I str. 166-168)

Poradnia udzielała wsparcia w zakresie doradztwa zawodowego w formie indywidualnych porad i konsultacji, prelekcji i wykładów, warsztatów i zajęć grupowych aktywizujących wybór kierunku kształcenia i zawodu dla uczniów w szkołach oraz wykładów dla rodziców dotyczących pomocy uczniom w wyborze szkoły ponadpodstawowej. Ponadto w 2022 r. zorganizowano dodatkowe wsparcie w zakresie doradztwa zawodowego we współpracy z LKO³⁸.

(akta kontroli tom II str. 78-99, 347)

Szczegółowej analizie poddano dokumentację potwierdzającą udzielenie bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej 30 uczniom³⁹. Ustalono, że:

- w 19 przypadkach zgłoszenia dokonano telefoniczne oraz w 11 osobiście;
- zgłoszenia ewidencjonowano ręcznie w prowadzonych papierowo przez specjalistów kalendarzach;
- zgodnie z procedurą przed przyjęciem rodzice złożyli wniosek o przyjęcie do Poradni;
- czas oczekiwania ucznia na pierwsze spotkanie ze specjalistą licząc od daty zgłoszenia wynosił od 4 dni do około miesiąca;
- Poradnia nie współpracowała z innymi poradniami, placówkami doskonalenia nauczycieli i bibliotekami pedagogicznymi oraz organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami świadczącymi poradnictwo i pomoc dzieciom i młodzieży oraz rodzicom.

(akta kontroli tom II str. 78-89, 347)

3.5. Efektywność udzielonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej w postaci wydanych orzeczeń i opinii w roku szkolnym: 2020/2021; 2021/2022; 2022/2023 monitorowano poprzez m.in.: konsultacje i rozmowy z rodzicami dzieci oraz nauczycielami, obserwacje dzieci w trakcie np. prowadzonych zajęć terapeutycznych w Poradni, obserwacji dziecka w przedszkolu/szkole na wniosek rodzica lub szkoły/przedszkola oraz informacji przekazanych przez pedagogów/psychologów

³⁷ Pomocy w ww. formie udzielono rodzicom m.in. podczas zorganizowanego na terenie Zamościa pikniku edukacyjnego „Wędrująca estrada” oraz w punkcie recepcyjnym dla uchodźców wojennych z Ukrainy.

³⁸ Umożliwiono kontakt telefoniczny w doradcami zawodowymi w celu m.in. omówienia zasad dokonywania wyboru szkoły ponadpodstawowej.

³⁹ Po dziesięć w latach szkolnych: 2020/2021, 2021/2022 oraz 2022/2023.

szkolnych podczas organizowanych przez Poradnię spotkań w ramach działania zespołów ds. współpracy psychologami/ pedagogami szkolnymi/przedszkoli.

Realizację przez szkoły zaleceń zawartych w wydanych opiniach i orzeczeniach sprawdzano poprzez: konsultacje i rozmowy z nauczycielami, wychowawcami oraz dyrektorami placówek, rozmowy z rodzicami i uczniami⁴⁰, kontrolną diagnozę dziecka w Poradni⁴¹ oraz analizę opinii nauczyciela i specjalistów pracujących z dzieckiem.

Efektywność bezpośrednich form pomocy w Poradni monitorowano poprzez m.in.: sprawozdania z indywidualnych i grupowych zajęć terapeutycznych z dziećmi⁴², obserwacje zajęć prowadzone przez dyrektora (arkusze obserwacji), rozmowy i konsultacje z rodzicami, uczniami i nauczycielami, dokonanie ponownej diagnozy (narzędzia diagnostyczne) oraz obserwacje w grupie rówieśniczej.

(akta kontroli tom II str. 182, 185-186)

4. Zakres i formy realizowanych zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję szkoły.

W okresie objętym kontrolą w Poradni zrealizowano następujące zadania wynikające z § 2 pkt 3 i § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zasad działania poradni:

- a) udzielanie nauczycielom, wychowawcom lub specjalistom pomocy w rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży w formie:
  - trzech warsztatów w roku szkolnym 2021/2022;
  - porady udzielonej jednemu nauczycielowi w roku szkolnym 2022/2023;
  - udziału w jednym spotkaniu nauczycieli w szkole w roku szkolnym 2021/2022;
  - wykładu (prelekcji) w szkole w roku szkolnym 2022/2023;
- b) udzielanie nauczycielom, wychowawcom lub specjalistom pomocy w planowaniu i realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w formie:
  - trzech warsztatów przeprowadzonych w szkołach w roku szkolnym 2020/2021;
  - wykładu (prelekcji) w roku szkolnym 2021/2022;
- c) współpraca z przedszkolami, szkołami i placówkami w udzielaniu i organizowaniu przez szkoły pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formie:
  - porad i konsultacji udzielonych 102 nauczycielom, w tym w roku szkolnym: 2020/2021 – 52, 2021/2022 – 30 oraz 2022/2023 – 20;
  - 54 warsztatów w szkołach, w tym w roku szkolnym: 2020/2021 – dwa, 2021/2022 – 25 oraz 2022/2023 – 27;
  - 34 grup wsparcia w zakresie ADHD, w tym w roku szkolnym: 2021/2022 – 27 oraz 2022/2023 – siedem;
  - czterech działań w formie działalności informacyjnej podjętych przez Zespół współpracy z pedagogami i psychologami przedszkoli oraz Zespół współpracy ze pedagogami i psychologami szkolnymi, w tym w roku szkolnym: 2021/2022 oraz 2022/2023 – po jednym oraz 2020/2021 – dwa;
  - ośmiu spotkań w ramach organizowanej i prowadzonej przez Poradnię sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli, wychowawców i specjalistów, w tym w roku szkolnym: 2020/2021 i 2022/2023 – po dwa oraz 2021/2022 – cztery;
  - 10 interwencji kryzysowych w roku szkolnym 2022/2023;

⁴⁰ Np. podczas kolejnej wizyty w Poradni.

⁴¹ Zgodnie z zalecaniem Poradni np. przed podjęciem nauki w szkole.

⁴² Sprawozdania z podjętej pracy terapeutycznej sporządzali specjaliści na zakończenie roku szkolnego.

- jednej mediacji w roku szkolnym 2022/2023;
- d) współpraca z przedszkolami, szkołami i placówkami w opracowywaniu i realizowaniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych w formie porad i konsultacji udzielonych w roku szkolnym 2020/2021 ośmiu nauczycielom;
- e) współpraca na pisemny wniosek dyrektora przedszkola, szkoły lub placówki w określeniu niezbędnych do nauki warunków, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych w formie:
  - porad i konsultacji udzielonych sześciu nauczycielom w roku szkolnym 2022/2023;
  - dwóch działań informacyjnych podjętych przez Zespół do spraw współpracy z logopedami przedszkoli i szkół w roku szkolnym 2021/2022⁴³;
- f) udzielenie nauczycielom, wychowawcom i specjalistom pomocy w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych w formie:
  - porad i konsultacji udzielonych w roku szkolnym: 2021/2022 oraz 2022/2023 odpowiednio 14 i 10 nauczycielom;
  - warsztatu w roku szkolnym 2020/2021;
- g) podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży w formie:
  - 11 warsztatów w szkołach, w tym po pięć w roku szkolnym 2020/2021 i 2022/2023 oraz jeden 2021/2022;
  - dwóch wykładów (prelekcji) w szkołach, w tym po jednym w roku szkolnym: 2021/2022 i 2022/2023;
  - ośmiu interwencji kryzysowych w roku szkolnym 2022/2023;
  - dwóch działań informacyjnych w roku szkolnym 2022/2023 w formie zajęć m.in. na temat profilaktyki uzależnienia od Internetu oraz cyberprzemocy;
- h) prowadzenie edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli w formie:
  - 55 warsztatów w przedszkolach i szkołach, w tym w roku szkolnym: 2020/2021 – 27, 2021/2022 – 15 oraz 2022/2023 – 13;
  - czterech wykładów (prelekcji) w trzech przedszkolach i szkole podstawowej, w tym w roku szkolnym: 2020/2021 – dwa oraz po jednym 2021/2022 i 2022/2023;
  - 10 interwencji kryzysowych, w tym w roku szkolnym: 2021/2022 – siedem oraz 2022/2023 – trzy;
  - dwóch działań informacyjnych podczas wydarzenia plenerowego „Wędrująca estrada” oraz konferencji naukowej „Rola rodziny, instytucji i służb w trosce o dobro dziecka” w roku szkolnym 2021/2022;
  - dwóch spotkań w ramach sieci współpracy samokształcenia nauczycieli, wychowawców i specjalistów w roku szkolnym 2021/2022;
- i) udzielanie, we współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli i bibliotekami pedagogicznymi, wsparcia merytorycznego nauczycielom, wychowawcom i specjalistom w formie:
  - trzech wykładów (prelekcji), w tym po jednym w każdym roku szkolnym;
  - 24 działań w formie organizowania i prowadzenia sieci współpracy samokształcenia nauczycieli, wychowawców i specjalistów, w tym w roku szkolnym: 2020/2021 – 14, 2021/2022 – siedem oraz 2022/2023 – trzy⁴⁴;

⁴³ W dwóch przedszkolach zorganizowano prelekcje dla rady pedagogicznej na temat rozwoju mowy dziecka.

⁴⁴ Dotyczyły one organizowanych regularnie posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w Zamościu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

– trzech działań informacyjnych, w tym w roku szkolnym: 2021/2022 – jedno oraz 2022/2023 – dwa.

(akta kontroli tom II str. 90-99, 197-199)

Realizowane przez Poradnię zadania profilaktyczne oraz wspierające wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkoli, szkół i placówek były podejmowane na podstawie zgłoszonych zapotrzebowań przez nauczycieli i dyrektorów szkół, przeprowadzonych diagnoz problemów środowisk szkolnych⁴⁵ oraz z własnej inicjatywy Poradni (m.in. szkolenia online dla nauczycieli dotyczące dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego w przedszkolu⁴⁶ oraz konferencja zorganizowana przez Poradnię na temat edukacji i wychowania dzieci z zaburzeniami zachowania, na którą zaproszono specjalistów z przedszkoli).

(akta kontroli tom II str. 90-138, 325)

5. Organizowanie i prowadzenie przez Poradnię działań w celu wspomagania szkół w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych opiekuńczych.

W latach szkolnych: 2020/2021, 2021/2022 oraz 2022/2023 działania mające na celu poprawę jakości pracy w zakresie systemowych problemów przedszkola, szkoły, placówki określone w § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie działania poradni nie były prowadzone kompleksowo z uwagi na brak zgłoszeń szkół na taką formę wspomagania. W planach pracy oraz planach nadzoru pedagogicznego Poradni uwzględniono zadania dotyczące zaplanowania i przeprowadzenia działań mających na celu poprawę jakości pracy przedszkola, szkoły lub placówki w zakresie m.in. rozpoznawania potrzeb dzieci i młodzieży oraz indywidualizacji procesu nauczania i wychowania. Poradnia wspomagała ww. jednostki na podstawie otrzymanych wniosków oraz z własnej inicjatywy⁴⁷. W ramach ww. zadań Poradnia współpracowała m.in. z Lubelskim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli.

(akta kontroli tom I str. 431-469, tom II str. 90-99, 348)

6. Wielkość i struktura środków finansowych przeznaczonych na organizację i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej; baza lokalowa Poradni.

6.1. W latach: 2020-2023 (do 30 kwietnia) łączna wysokość wydatków dotyczących działania Poradni wyniosła, odpowiednio: 1477,7 tys. zł, 1731,5 tys. zł, 1882,5 tys. zł oraz 682,9 tys. zł. Największy udział w kwotach tych wydatków stanowiły środki wykorzystane na wynagrodzenia pracowników wraz z pochodnymi, które wyniosły odpowiednio: 1307,2 tys. zł, 1521,4 tys. zł, 1655,2 tys. zł oraz 646,1 tys. zł.

W latach 2020-2023 (do 30 kwietnia) wysokość wydatków poniesionych przez Poradnię na zakup materiałów i wyposażenia Poradni wynosiła odpowiednio: 15,3 tys. zł, 17,3 tys. zł, 15,4 tys. zł 16,6 tys. zł oraz 2,4 tys. zł, a na zakup pomocy

⁴⁵ Diagnoz w ww. zakresie dokonywano corocznie podczas konferencji naukowych organizowanych przez Poradnię w formie ankiet ewaluacyjnych, skierowanych do lokalnego środowiska oświatowego.

⁴⁶ Szkolenie zaproponowane i zorganizowane w roku szkolnym 2021/2022 przez Zespół współpracy z pedagogami i psychologami przedszkoli.

⁴⁷ W ww. zakresie przeprowadzono m.in. prelekcje i wykłady na temat trudności wychowawczych u dzieci przedszkolnych i kształtowania postaw prospołecznych u dzieci. W ww. okresie przeprowadzono ponadto diagnozy relacji w klasach w celu m.in. ujawnienia ukrytych schematów zachowań klasowych oraz audyt i badania w formie ankiet dotyczące przemocy, które miały posłużyć do wypracowania adekwatnych form wsparcia uczniów, rodziców i nauczycieli oraz wdrożenia działań profilaktycznych w szkołach.

dydaktycznych i książek, odpowiednio: 8 tys. zł, 21,3 tys. zł, 20,6 tys. zł oraz 4,7 tys. zł.

Wysokość poniesionych w latach 2020-2023 (do 30 kwietnia) wydatków na dokształcanie i doskonalenie zatrudnionych w Poradni specjalistów wynosiła odpowiednio: 21,3 tys. zł, 33,8 tys. zł, 33,9 tys. zł oraz 3,9 tys. zł.

(akta kontroli tom II str. 200-323)

Dyrektor Poradni wskazała, że w jej ocenie przekazywane przez Miasto środki finansowe były wystarczające do zaspokojenia podstawowych potrzeb w zakresie funkcjonowania Poradni.

(akta kontroli tom II str. 182, 187)

6.2. W okresie objętym kontrolą Poradnia prowadziła działalność w budynku należącym do Miasta. Znajdowało się w nim m.in. osiem gabinetów diagnostyczno-terapeutycznych (w tym gabinet przeznaczony do diagnozy i terapii małego dziecka, wczesnego wspomaganie rozwoju i zajęć teatralnych oraz gabinet do powadzenia zajęć z wczesnego wspomaganie rozwoju i zajęć logopedycznych), świetlica, dwa pomieszczenia gospodarcze, cztery toalety⁴⁸. Pomieszczenia Poradni, z uwagi na istniejące bariery architektoniczne (schody prowadzące do budynku, korytarze o szerokości 1,2 m zwężające się w okolicy klatki schodowej do ok. 0,9 m oraz toaleta dla klientów), nie były dostępne dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Poradnia nie była także przystosowana do przyjmowania dzieci w wieku do 3 lat⁴⁹ oraz nie znajdowały się w niej urządzenia pomocne dla osób słabowidzących. Dla potrzeb przeprowadzenia diagnozy i terapii niepełnosprawnych ruchowo klientów Poradni zawarto porozumienie ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Zamościu na nieodpłatne udostępnianie gabinetu psychologa.

Dyrektor odnosząc się do kwestii niedostosowania budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych wyjaśniła, że corocznie składała do organu prowadzącego projekty rozbudowy budynku, jednak z powodu braku środków finansowych i ograniczeń budowlanych (wąskie korytarze, schody, mały teren działki), nie było możliwe ich zrealizowanie. Wskazała ponadto, że w budynku Poradni nie zastosowano specjalnych dostosowań do dzieci w wieku do 3 lat i matek karmiących ze względu na brak pomieszczeń. Poinformowała, że małe dzieci są przyjmowane na parterze budynku, a w razie potrzeby nakarmienia lub przewinięcia dziecka rodzicom udostępniane są gabinety nr 1 lub nr 2.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że opracowano wstępne projekty dostosowania i rozbudowy budynku do wysokich standardów jakie dotyczą obiektów tego typu. Po wnikliwej analizie korzyści i kosztów realizacji w tej lokalizacji oraz możliwości finansowych realizacja inwestycji przekraczała możliwości finansowe Miasta. Prezydent wskazał ponadto, że w celu polepszenia dostępności obiektu Poradni, podczas przebudowy jezdni wydzielono parking dla korzystających z usług Poradni. Obecnie, ze względu na zmieniające się wymogi efektywności energetycznej obiektów oświatowych, w związku z polityką ekologiczną i energetyczną Unii Europejskiej, przy braku odpowiedniej ilości własnych środków finansowych realizowane są inwestycje mające na celu zmniejszenie zużycia energii w obiektach oświatowych oraz ich dostosowania do wprowadzonych standardów. Prowadzone są kompleksowe inwestycje termomodernizacyjne w szkołach i przedszkolach, mające na celu znaczne zmniejszenie wydatków

⁴⁸ W tym jedna toaleta dla uczniów i ich opiekunów znajdująca się na parterze budynku.

⁴⁹ Brak przewijaka i miejsca przeznaczonego do karmienia.

bieżących na utrzymanie jednostek oświatowych. Istniejące bardzo duże potrzeby inwestycyjne w tym zakresie powodują, że pierwszeństwo mają inwestycje oświatowe realizowane z udziałem środków zewnętrznych oferowanych przez programy unijne i rządowe, które niestety wymagają zaangażowania dużych środków własnych Miasta. Poinformował, że w latach 2020-2023 panująca pandemia spowodowała zmniejszenie wpływów własnych Miasta, a w konsekwencji zmniejszenie możliwości inwestycyjnych.

(akta kontroli tom I str. 154-157, 549, 561 tom II str. 139-176, 181-184)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Poradni w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 45 sprawach dotyczących wydania opinii oraz 15 w sprawie wydania orzeczeń na wnioskach o przyjęcie dziecka/ ucznia do poradni, wnioskach o wydanie orzeczenia oraz innych dokumentach przedstawionych przez wnioskodawców nie zamieszczono informacji o dacie ich wpływu do Poradni, co było niezgodne z § 4 ust. 11 Instrukcji Kancelaryjnej dla Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1 w Zamościu⁵⁰, zgodnie z którą na każdej wpływającej na nośniku papierowym korespondencji należy umieścić w lewym górnym rogu pierwszej strony pieczętkę wpływu określającą datę otrzymania i znak sprawy.

Dyrektor wyjaśniła, że na ww. dokumentach nie zamieszczono pieczętki wpływu, ponieważ przyjęto, że daty wpisane przez rodziców/ opiekunów lub pełnoletnich uczniów na ww. wnioskach były datami ich złożenia. Na dokumentacji (zaświadczenie od lekarza, opinii nauczyciela ze szkoły, skierowania nauczyciela polonisty, kopii świadectw, prac lub zeszytów uczniowskich czy inna dokumentacja niezbędna do właściwego udzielenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej dziecku), dostarczanej przez rodziców lub pełnoletnich uczniów do wniosków o wydanie opinii, nie umieszczano daty wpływu, gdyż dotychczas przyjęto zasadę, że jest ona składana wraz z wnioskiem o wydanie opinii (czyli druga strona wniosku, data wniosku o wydanie opinii już po badaniach). Ponadto rodzice mogli wskazać we wniosku jakie dokumenty zostały dołączone. Jest to czynione obligatoryjnie we wnioskach o wydanie orzeczenia. W przypadku dostarczania dokumentacji w późniejszym terminie niż wniosek o wydanie opinii, przyjęto praktykę, że fakt ten zaznaczany był przez pracownika („przyjęcie dokumentacji”, „dostarczenie dokumentacji” itp.) w rejestrze czynności w Karcie Indywidualnej dziecka/ucznia lub notatce służbowej zawartej w Karcie Indywidualnej, a czasami odręcznie na dokumencie, przez pracownika pedagogicznego prowadzącego Kartę Indywidualną dziecka/ucznia. W innym wypadku, jeśli takiego oznaczenia nie było, należy to uznać za przeoczenie pracownika i w przyszłości uczulić pracowników, aby nie miały one miejsca.

(akta kontroli tom II str. 35-77, 181, 183, 324)

2. W pięciu z 45 badanych opinii dotyczących uczniów niepełnoletnich nie zamieszczono wskazań dla rodziców dotyczących pracy z dzieckiem⁵¹, co było niezgodne z § 6 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia w sprawie zasad działania poradni

⁵⁰ Instrukcję wprowadzono zarządzeniem nr 11/OR/2012/2013 Dyrektora Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1 w Zamościu z dnia 9 października 2012 r.

⁵¹ Dotyczyło to opinii nr: 62/2020/2021 z 6 listopada.2020 r., 156/2020/2021 z 26 lutego 2021 r., 38/2021/2022 z 29 września 2021 r., 422/2021/2022 z 22 sierpnia 2022 r. oraz 146/2022/2023 z 24 listopada.2022 r.

Dyrektor wyjaśniła, że w dwóch przypadkach informacje dotyczące metod i form pracy w domu zostały przekazane rodzicom podczas omówienia wyników badań. Stwierdzono ponadto, że uczniowie byli na tyle samodzielni, aby je realizować bez wsparcia rodziców. W dwóch przypadkach opinie były wydane dwa tygodnie i dwa miesiące przed uzyskaniem pełnoletniości przez uczniów, stąd uznano, że zalecenia uczniowie powinni realizować samodzielnie. W jednym przypadku w opinii nie zawarto wskazań dla rodziców, ponieważ uczeń zamieszkiwał w bursie międzyszkolnej i z uwagi na złożoną sytuację rodzinną nie mógłby uzyskać wsparcia z ich strony.

(akta kontroli tom II str. 35-70, 189, 192)

3. W jednym przypadku wydano opinię w sprawie specyficznych trudności w uczeniu się⁵² pomimo niezłożenia wniosku o wydanie takiej opinii. Powyższe było niezgodne z § 5 ust. 1 ustawy w sprawie zasad działania poradni, zgodnie z którym Poradnia wydaje opinię na pisemny wniosek rodzica dziecka albo pełnoletniego ucznia, którego dotyczy opinia.

Dyrektor wyjaśniła, że przyczyną ww. sytuacji był stan epidemii spowodowany COVID-19. W tym czasie w celu uniknięcia zakażenia ograniczono wizyty klientów w Poradni. Z tego względu omówienie wyników badań rodzicowi oraz uzgodnienie dotyczące rodzaju wydanej opinii ustalono telefonicznie.

(akta kontroli tom II str. 35-70, 194-195)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
1. Umieszczanie na dokumentacji wpływającej do Poradni daty jej wpływu zgodnie z obowiązującą Instrukcją kancelaryjną.
  2. Wydawanie opinii w sprawie specyficznych trudności w uczeniu się dziecka na podstawie pisemnego wniosku rodzica/opiekuna lub pełnoletniego ucznia.
  3. Zawieranie w przedmiotowych opiniach wskazań dla rodziców dotyczących pracy z niepełnoletnim dzieckiem.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

⁵² Dotyczyło to opinii nr 89/2020/2021 z 21 października 2020 r.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 22 czerwca 2023 r.

Kontroler:
Agata Wróbel
Starszy inspektor kontroli państwowej

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Szempruch

.....
Podpis

.....
Podpis